

Stedet II.

Interview af Martin Erik Andersen ved Bjarne Bækgaard

Dit projekt udspiller sig dels i en parkeringskælder, dels ved en vejunderføring. Du taler om disse steder som "blindgyder" og som "... bagsider af funktioner". Hvorfor der?

- Mit projekt starter som en plakatstander, dvs. egentlig som et rum på bagsiden af en i princippet hvilken som helst plakat. Den konkrete p-kælder og vejunderføring er ikke afgørende. Kernen i projektet er at pege på forholdet mellem forside og bagside et hvilket som helst sted. Parkeringskælderen f.eks. er en slags bagside til infrastrukturen oppe i byen og samtidig et hul eller et negativt rum i forhold til byen: Man går jo tre etager under jorden, for at komme derned. Når jeg selv nogle gange er endt nede i p-kælderen, er det måske, fordi jeg ikke selv har bil og derfor er søgt derned af obskure bagsidegrunde. I stedet for at gå en tur i parken, er jeg gået en tur i parkeringskælderen. Der er nogle rum, nogle steder, nogle funktioner i en by, hvor man normalt ikke vil opholde sig, men som godt kan gøres til genstand for ophold. Og måske også for opsætning af kunst.

Men normalt placerer kunsten i det offentlige rum sig jo på forsidens...

- Ja, i hvert fald i den klassiske forståelse, hvor man placerer den repræsenterende skulptur midt på torvet. Når jeg har valgt bagsideplaceringerne er det naturligvis for at finde steder, der strukturelt ligger et helt andet sted end torvet. Og da er p-kælderen tre etager under jordniveau et sted, der ligger langt fra torvets centrum. Projektet kunne være placeret andre steder, det er ikke specielt stedspecifikt. Der er i højere grad tale om et strukturelt forhold mellem steder og funktioner, p-kælderen og vejunderføringen, plakaten og plakatstanderen, bænken og kroppen.

- Når jeg har valgt de to steder, er det, fordi de er, hvad man kunne kalde lidt-offentlige. Og dermed giver de plads til det spørgsmål, som dette projekt også handler om: Hvilke rum har overhovedet plads til den personlige, kunstneriske diskurs? Projektet handler om at få lavet en offentlig lagdeling, der sluttelig åbner for mødet mellem det offentlige rum og en personlig eller måske privat kunstneriske diskurs; at etablere et møde mellem disse to tildels uforenelige størrelser. For øvrigt betyder "privat" fra latin noget i retning af "at fjerne fra det fælles", "at stjæle".

Kan man i den forbindelse tale om en funktion i forbindelse med kunst i det offentlige rum - generelt såvel som i forbindelse med dit projekt?

- Ja, det kan man. Mit projekt gør det på en slags omvendt meta-måde, hvor det underlægger sig nogle pseudo-funktioner som f.eks.

plakatstanderen - det er jo ikke ligefrem en funktion, der er mangel på. Så mit projekt varetager ikke en funktion i klassisk repræsenterende forstand, som f.eks. statuen på soklen gør. Hvis min kunstneriske diskurs skal bære i det offentlige rum, må den skrives ind i et lavere hierarkisk funktionsniveau, ligesom den klassiske udsmykning hos f.eks. Gernes eller Nørgaard underlægger sig en funktion, nemlig ideen om det dekorative som bærer af det sociale. Kunsten kan være et hjemsted for et møde mellem en demokratisk intention og et reflekterende og kritisk erkendelsesrum. Et positivt og opbyggeligt møde mellem det offentlige og det personlige. Uden nødvendigvis at være højkulturel eller bare æstetisk bekræftende.

Plakatstander model

Betyder det, at kunstneren delvis må give køb på sin autonomitet og integritet?

- Nej, det handler ikke om at give køb på men om at forholde sig til det materiale, til den kontekst kunsten skal indgå i. Kunst i det offentlige rum er jo udtryk for en særlig situation, hvor kunsten møder det offentlige rum og dermed folk, som måske slet ikke er interesseret i at møde kunsten. Hvis man som kunstner tager den opgave på sig og dermed med sit værk tager plads op for andre "kroppe", så har man en forpligtelse til at indarbejde overvejelser omkring den "fylden op". Men det er ikke nødvendigvis det samme som at give køb på.

Hvilke krav stiller det til kunstneren og til værket?

- Det kræver kunstnere, der er i stand til at sætte sig udover deres egen private diskurs. Man kan jo ikke bare flytte noget direkte fra det traditionelle udstillingsrum til det offentlige rum. Så det stiller krav til, at kunstneren er i stand til at analysere både egne arbejder og det offentlige rum og så finde måder, hvorpå de to størrelser kan mødes - for nogen direkte transport mellem kunstrum og offentlig rum er ikke mulig.

Du skriver, at du opfatter skulpturen som åndelig krop...

- Ja, der er vel det fundamentalt paradoksale i det, at mens man står med hænderne begravet i en konkret klump ler, så er det i virkeligheden ens mentale forestillingsrammer, som bliver bearbejdet

af leret. Rumlig kunst er på én gang ekstrem materiel og ekstrem mental. En radikal udveksling og et meget stort spænd mellem ånd og stof.

Hvordan overføre åndeligheden i skulpturens krop til det offentlige rum?

- Kunstrummet med dets særlige opmærksomhed og sensibilitet kan ikke etableres på samme måde i det offentlige rum som i udstillingsrummet. For når kunsten skabes til institutionen, sker det indenfor en "kontrakt", et regelsæt, der ikke gælder på samme måde i det offentlige rum. Dét at skabe kunst til det offentlige rum handler derfor om at forsøge at retablere eller genindbygge regelsættet, så det mentale i en eller anden form kan overføres fra institution til offentlighed. Det er dét, mit projekt på en meget pragmatisk måde arbejder med.

Men når det nu er så svært at forene de to, skal der så overhovedet mere kunst ud i det offentlige rum?

- Ja, selvfølgelig skal der det. Tiden har fortjent sin samtidskunst. Og nok er der for meget kunst i det offentlige rum, i hvert fald for meget der ikke er bevaringsværdigt. Men det offentlige rum er jo i virkeligheden heller ikke specielt bevaringsværdigt i sig selv. Det er nærmest usselt og tømt for funktion. I dag fremstår det jo kun som en form for mellemrum, som folk transportere sig frem og tilbage over. I den forstand er det offentlige rum allerede tabt.

Tabt!? - Hvordan?

- Med mindre vi virkelig bare lever i en grådig fornøjelseskultur, som ikke rigtig har tænkt sig at efterlade noget, så bærer det offentlige rum ikke i sig selv nogle tidssvarende fælles værdier. Kun markedsværdier får i dag lov at udfolde sig i det offentlige rum. Der er ingen dækkende demokratiske, æstetiske, mellemmenneskelige værdier, der udfolder sig i det rum - i hvert fald ikke nogle, der er særligt bevaringsværdige. Det offentlige rum er udvandet og tomt, fyldt med byfornyelse og historisk kitsch, indkøbsvogne og biler.

Men kan kunsten tilføre "vand" og fylde til udvandingen og tomheden?

- Jeg ved det ikke ... måske ikke. Men kunsten kan i hvert fald sagtens også operere i det offentlige rums sammenbrud og måske derigennem klargøre et steds mangel på offentlig betydning og ad den vej tilføre det en slags betydning og selvbevidsthed.

Og deri ligger så en del af funktionen for kunsten i det offentlige rum!?

- Ja, kunsten kan måske få det offentlige rum til at erkende sig selv som det, det er, i stedet for som nu hvor det offentlige rum i

alt for høj grad lever på sine historiske *forestillinger* om, hvad det er. Men skal det lykkes, fordrer det kunst, der forholder sig både til det sociale og til sig selv. Og samtiden må, for sin egen skyld, tage sin egen tids kunst alvorligt.

Plakat model 1.

Plakat model 2.

Lampe model

Plakatstander med to plakater, marmorbelægning, bæk og en lampe.
Martin Erik Andersen.

Projektet deler sig i tre forbundne elementer:

1. En organisk modelleret plakatstander i polyester, glasfiber og stål, plan på ophængningssiden og stærkt bølget på den bærende konstruktionsside - mål: ca. 3,5 gange 6 meter. Marmorbelægning lagt i et felt mellem fodgænger- og parkeringsarealet under Bispeengbuen. En bæk af samme marmortype som belægningen. Værket er tænkt placeret ved Borups Allé under Bispeengbuens betonkonstruktion, et uudnyttet udkantsområde under én af hovedindfaldsårene til København.
2. Et processuelt rum omkring opbygningen af en lampe, der er tænkt placeret i et ca. 25 kvadratmeter frakørselshjørne i 3. kælder i døgnparkeringsen under Israels Plads i København.
3. To plakater. Den ene, som henviser til plakatstanderen, kan hænge hvor som helst. Den anden, som henviser til parkeringskælderen, kan kun hænge på plakatstanderen.

Kunstneren betegner selv projektet som et eksempel. Eksemplet bygger “.. på en tro på, at der kan opstå et rum, et frirum, på bagsiden af alle funktioner.” Billedkunsten kan ifølge Martin Erik Andersen kile sig ind på denne bagside og derfra “.. være i fundamental dialog med det sociale”.